PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

Canadas prärier – världens vetebod och landets hopp.

Ännu finnas väldiga områden oöppnade, väntande på odling.

Hos svenska farmare och nybyggare i svenskdistrikten.

Av redaktör STEFAN OLJELUND.

Sitter man med arbetslöshetsfrågor i huvudet och reser genom västerns oerhörda vidder, blir man påträngande underrättad om att ropet finns det ännu god plats för människor i vår herres land. Sådana ofantliga fält hade jag aldrig kunnat drömma om. Prärien är som ett hav. Jord och himmel flyta ihop vid horisonten, som där hav och himmel mötas. Solen gick upp och ned i prärien. Här är miljoner och åter miljoner tunnland jord. Och jord av det förträffligaste slag. Det är en svart, seg mylla, som frambringar det bästa vete i världen. Och detta land är ännu icke på långt när uppodlat i hela sin utsträckning. Det bästa landet är kanske taget, ehuru canadensarna försäkrade, att det fanns oöppnade områden, som innebölio den bästa tänkbara jord. Just vid denna tid drogs en ny järnväg genom ett ännu oöppnat präleområde i The Peace River Country, liggande i provinsen Alberta. Endast detta område är 47 miljoner acres stort, ett område, som svarar mot sex gånger hela Belgien eller nära fem gånger hela Danmark. Av dessa siffror får man en föreställning om hur ofantligt stort Västra Canada är. Endast i de tre prärieprovinserna Manitoba, Saskatchewan och Alberta skulle man utan svårighet kunna placera hela Europa med undantag av Ryssland. Genom Peace River distriktets nordvästra hörn drages nu en järnväg, och därigenom öppnas ett mycket fruktbart område, som väntas ge nya ofantliga skördar av det vete, som i miljoner och åter miljoner bushels går ut över världen.

I tre dagar gick resan genom prärien. I tre dagar skådade ögat så gott som uteslutande prärie. Skörden var verkställd och tröskningen pågick. Det var en vacker syn att se tröskverk vid tröskverk spruta den tröskade halmen mot skyn, kastande upp ofantliga halmdösar. Vetet rann i en aldrig sinande ström från tröskverket ned i uppsamlingsvagnen. Alla dessa små floder av vete hamna i elevatorerna vid järnvägsstationerna och gå därifrån i tusen och åter tusen järnvägsvagnar ut till jätteelevatorerna vid Port Arthur och Fort William, därifrån de med fartyg föras vidare ut över den ofantliga insjön Lake Superior för att slukas upp av världsmarknaden och konsumeras i miljoner hem. Allt vete går icke denna väg, men det mesta. Canada planerar nu en järnväg ut till Hudson Bay för att på den vägen komma direkt ut till världshavet och få skeppa ut sitt vete utan att anlita transitofart och dyrbara omlastningar. Detta är ett av de väldiga företag, där Canada räknar med att göra stora ekonomiska besparingar.

Ännu befinna vi oss på prärien. Den canadiske farmaren bygger icke i byar. Det var långt mellan varje gård, och man förstod, att automobilen är för farmaren i västern icke en lyxvara, utan en absolut nödvändighet. Så långt ögat nådde, kunde man se väldiga fält, men endast ett par tre mangårdsbyggnader. Jag fann mig själv klivande en dag mitt ute i farmlandet på väg att söka upp en farmare av svensk härkomst. Han hade för ett 20-tal år sedan tagit homestead och slagit sig ned. På grund av en serie missöden träffade jag honom icke men träffade däremot andra svenska farmare med vilka jag kunde språka.

De voro i full färd med tröskningen och hade icke tid att ägna mig stor uppmärksamhet. Det var dock icke svårt att se, att de redde sig, och redde sig gott. Ett annat stort svenskt område, som "setlats," som uttrycket här lyder, för ett 30-tal år sedan, ligger i Wetaskiwin i Saskatchewan. Dit kommo vi även.

Den canadensiska jorden är indelad i sektioner på 640 acres, och varje sektion indelad i kvartsektioner innehållande 160 acres land. En sådan "kvart," ansågs vara vad en farmare behöver för att kunna klara sig. När det är fråga om homesteadland, får varje man endast taga en sådan kvart, men ingenting hindrar honom att genom köp utvidga sin egendom. Det finns farmare med 160 acres, andra med en hel sektion, och det finns farmare med ännu större jordegendomar. En del besitta jord, som skulle likställa dem med de största godsägare i Sverige eller annat europeiskt land.

Homestead, alltså fri jord, finnes ännu att få i Canada. Vid ett besök i ett dylikt homesteaddistrikt kunde konstateras, att många ännu försöki sig på att taga upp egna homestead. Det var i Prince Albert, en plats, som ligger i nordvästra Saskatchewan. Runt om i detta distrikt finnes fri jord. På det sist förflutna året hade upptagits 41,853 nya homestead. Under de sista sex månaderna hade upptagits 1,134 nya jordbruk. Villkoren för tagande av fri jord är att ägaren förbinder sig att under tre år arbeta sex månader på farmen och att inom loppet av dessa år ha brutit upp minst 50 acres jord. Den övriga tiden på året kunde nybyggaren arbeta i skog eller på farm hos andra och då förtjäna, så att han kunde inköpa maskiner och kreatur för sitt jordbruk och göra nödvändiga avbetalningar.

Nybyggarnas historia i Canada är växlande. Den som någon gång kommer att skriva denna, får att förtälja om arbete och mödor, om misslyckanden, där nybyggaren fått gå från alltsammans efter att kanske i fem till tio år ha offrat svett och blod på sin farm, om den som icke haft tog uthållighet för att stå ut med odlingsarbetet och vänta, till dess skördar kunde bärgas, om dem som haft oturen att få olämpligt land och om dem — och det är hittills flertalet — som lyckats och nu sitta som storfarmare med goda inkomster och pengar på banken.

Svenskdistriktet i Wetaskiwin gav syn för sägen för den senare kategorien. Det var en av de intressantaste och nöjsammaste utflykterna på hela resan. Vägen till Wetaskiwin måste tagas i bil från Edmonton, Alberfas huvudstad, en sträcka på över 80 engelska mil. Bortom den lilla staden Wetaskiwin låg det egentliga svenska distriktet. Stora fält, där vetet hade växt så rikligt, att skylarna stodo tätt som soldater, och välbyggda gårdar vittnade om att ägaren lyckats väl med sitt jordbruk. Överallt svenska namn.

Platsen, där postkontoret och handelsboden lågo, hette Malmö, som enligt engelska språkets lagar blivit Malmo. Kyrkan var naturligtvis svensk, och predikan hölls på svenska. De som börjat taga homestead här, kommo dock icke från Sverige, utan från Amerika. Det var ett antal svenskar, som från Amerika gåvo sig i väg och togo fritt land i denna bygd. En händelse, som inträffade för 24—25 år sedan. En del fick tag i bättre, en del sämre jord, men alla klarade sig bra. En svensk, gubben Björkgren, som vi gästade, berättade hur det var i början. Tredje året han satt där, tröa grödan, och hela skörden gick om intet. Grannarna välvilja räddade familjen från ruin. Vi ha inte lagt oss bungriga en enda kväll, sade gubben, och nu, nu vill han ha 50 dollar acren för att sälja sin farm, som höll inte mindre än 480 acres.

Farmen är framtiden i Canada. Det talet hörde man överallt. Den som tänker komma hit och skapa sig en framtid, bör bli farmare. Det var den ständiga refrängen. Det lönar sig, det ger ett säkert levebröd, och man skall ha en välsignad otur, om inte farmen skall skänka en trygg framtid och en säker ålderdom. En som kommer hit med kraftiga armar, stål i viljan och litet bonde i sig, han skall efter några års arbete nå resultat, som han aldrig kunde drömma om i Sverige.

Jag mötte på järrfärderna en småbrukare från Hälsingland. Han var på väg hem. Han hade varit i västern i nära ett år för att göra sig underrättad om möjligheterna att där idka jordbruk. Han hade under sommaren arbetat på farm samt emellanåt varit ute och sett på jord lämplig att köpa. Han var nöjd med förhållandena och menade, att han nog kom tillbaka, sedan han ordnat sina affärer i Sverige.

Ett annat fall, som visserligen tillhör undantagen, men som är intressant och belysande. Det gällde en svensk torpare, som givit sig iväg till västern med hela sin familj, hustru och sex barn. Barnen voro alla små. I Winnipeg tog familjen in på emigranthallen. Mannen hade 50 dollars kvar, sedan han betalt resan. Så blevo hustrun och två av barnen sjuka och måste läggas in på sjukhus i Winnipeg. Saken kom till Amerikalinjens föreståndares kännedom. Han uppsökte familjen. Det första han fann var, att det inte var lönt att rekommendera skogsarbete åt mannen. Han skulle inte kunna försörja sin stora familj i staden på det som blev över av skogsarbetet. En svensk, som äger stora landområden i västern, tillfrågades telegrafiskt, om han var villig att sälja jord till mannen. Någon kontant betalning kunde han icke räkna på. Svensken sålde sitt jordstycke på 120 acres. En kamrat betalade mannen kontant för sitt blivande köpe. Därefter skulle han göra en första avbetalning på 10 dollar inom ett år. Mannen var så vänlig att ha sin farm. Till farmen hörde en dethus, som icke var i allt för skick. Mannen satte motbyggnad i stånd. De grannarna sålde honom kor och de sålde honom hästar, hjälpte honom att bryta upp en bit och gjorde honom utsädd, så att han kunde bli klar med en kort tid och han se det familj, han skaffade sig flera kreaturen, kunde göra första avbetalningen på överenskommen tid och redan det år [illegible]

Fallet är ganska enastående, men vittnar om att möjligheter finnas. Enastående är däremot icke, att svenskar hjälpa varandra. Kommer en nykomling till ett svenskt område och visar sig vara en duktig och arbetsam karl, kan han räkna på hjälp. Hans grannar, som kommit längre, äro alltid villiga att räcka honom en hjälpande hand. Överallt rittordade man denna goda hjälpsamhet bland de svenska farmarna.

Avliden Canada-svensk.

Från S.C.T:s korrespondent.

Den 17 januari avled i luaginflammation Peter Magnus Johnson i Clearwilliam, Man. Han var en mycket ansedd man i distriktet.

Den avlidne var född i Småland, Sverige, för 64 år sedan och kom vid 17 års ålder till Minnesota. Han slog sig ned i Fairfield county, där han vistades nästan oavbrutet till 1917, då han flyttade till Goodwater, Sask. Efter tre år flyttade han igen, och denna gång bosatte han sig på en farm tre miles öster om Clearwilliam, där han stannade till sin död.

Han sörjes av änka, åtta söner och fyra döttrar. Alla familjemedlemmarna närvoro vid jordfästningen, som ägde rum den 21 januari. Vid aktes officierade pastor Rudolf Larson vid Lutherska kyrkan. Bisättningen ägde rum på kyrkans begravningsplats, och sex av sönerna buro kistan.

Har Ni betalt Prenumerationsavgiften?

Vad väntar Ni Eder av det nya året?

En enquete med kände Canada-svenskar.

(Forts. fr. föreg. nr.)

....Canada är framtidens, utvecklingens, möjligheternas och — möjligheternas land! — —

Herr redaktör!

Ni har framställt en enquete till mig, om vad jag väntar mig av 1928.

Man väntar sig hälet ved man önskar, men man måste önska sig dubbelt, ty man får ej mer än hälften av vad man önskar.

Som Canadasvensk, det Ni räknar mig, och det jag med höjd vill vara räknad, vill jag så ock om Canada, så som jag sett det.

Utan att jedas i hand av ombud för immigrantlinjer eller med tillgifvet sovande i en lyckans bäve gjort sig av studier vet jag att det Canada är framtidens möjlighetsland, utvecklingens — och möjligheternas land. Den enskilda individen som konbrytande hinder finnes det, men Canada är redan ett humanitärt ävrung.

Vad Canada så behöver, är kapital. Stoppa gränsen till immigration under 1928, men låt alt få hit man med pengar och låt alt exploatera dem på landets stora produktionsmöjligheter, så sejas på storfamman för en stor och sund industriell, se till att de kunna bjudas att stanna, så de komma hit; på det sättet kunna de stanna och [illegible] sina krafter i att kultivera landet och industrierna. Det stånd åt både det och det andra.

Vederbörande synes det tära sig förstå, att det ligger deras hosa i och vikt vid att göra [illegible] till goda medborgare så att den nu, tro att enda lösen är — [illegible] immigrationslagar.

Nationalism [illegible] man den kan även övergå till att [illegible] egoism. Med det [illegible] för och åt, från och av canadensare, möjligen engelsmän ger ej åtlitt [illegible] bords och bör vederbörande förstå, om ej, vantas det av 1928.

Makt är väl god — för den som har den, men särskilt den politiska makten brukar missbrukas, och tröligen nigon farmarepartiet [illegible] undantag (så åtminstone [illegible] om). Vad vänta av 1928, som i på många fält tycks för Canada, blira ett kommunikationen, industri, och ekonomiska framåtgående år, att de makthavande [illegible] att en opposition är god att hava, även om ej minoriteten alltid har rätt.

Av 1928 vänta [illegible] för farmarna, ty de [illegible]

Jag väntar att en järnvägsunderbyggnad [illegible] Hudson Bay [illegible] Rom, och [illegible]

[illegible]

[illegible]

[